

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

บทสุดท้ายนี้เป็นบทสรุปผลการวิจัยผลกระทบทางเศรษฐกิจของหัตถอุตสาหกรรมที่มีต่อเศรษฐกิจท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนรวมทั้งเป็นประโยชน์ต่อการเสนอแนะแนวทางสำหรับการพัฒนาและสำหรับงานวิจัยต่อไป

6.1 สรุปผลการวิจัย

ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและสังคมระหว่างพื้นที่เมืองและพื้นที่ชนบท เป็นความสัมพันธ์ที่ต่อเนื่องและเชื่อมโยงกันอยู่ตลอดเวลา โดยเมืองจะทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมทุกประเภท ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อพื้นที่ชนบทในรูปของรายได้ที่เกิดจากการดำเนินกิจการอุตสาหกรรมในพื้นที่เมือง เนื่องจากอุตสาหกรรมในเมืองจะจ้างแรงงานและซื้อปัจจัยการผลิตทั้งหมดหรือบางส่วนจากพื้นที่ชนบท ซึ่งจะก่อให้เกิดรายได้แก่พื้นที่ชนบทในรูปของผลตอบแทนปัจจัยการผลิตของอุตสาหกรรมทั้งทางตรงและทางอ้อม ผลกระทบที่เกิดขึ้นอาจเป็นผลย้อนกลับ หรือเป็นผลกระทบกระจาย ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นจะเป็นประโยชน์ต่อพื้นที่ชนบทหรือไม่นั้น สามารถพิจารณาได้จากผลกระทบในรูปของรายได้ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ชนบทโดยเปรียบเทียบกับรายได้ที่เกิดขึ้นในเมือง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาถึงผลกระทบทางเศรษฐกิจของหัตถอุตสาหกรรมที่มีต่อเศรษฐกิจท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่โดยศึกษาลักษณะการดำเนินกิจการของหัตถอุตสาหกรรม อันประกอบด้วย ประเภทวัตถุดิบ ประเภทผลผลิต สถานที่ใช้จ่าย ปริมาณการขายผลผลิต สถานที่จำหน่ายผลผลิต และผู้ซื้อผลผลิต รวมทั้งจำนวนคนงาน และสถานที่อยู่อาศัยของคนงาน สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณการใช้จ่ายในโรงงานอุตสาหกรรมได้แก่ ค่าจ้างแรงงาน ค่าวัตถุดิบ ค่าใช้จ่ายสาธารณูปโภค ค่าขนส่ง และรายจ่ายอื่นๆ นอกจากนี้ยังได้ศึกษาความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจของกิจกรรมหัตถอุตสาหกรรม ซึ่งได้นำแนวความคิดเกี่ยวกับความเชื่อมโยงของอุตสาหกรรมที่ไปข้างหน้าและความเชื่อมโยงไปข้างหลัง (Forward and Backward Linkage) มาใช้ในการศึกษา

ผลการศึกษาลักษณะการดำเนินกิจการของหัตถอุตสาหกรรมพบว่าหัตถอุตสาหกรรมที่ทำการศึกษามีได้แก่ หัตถอุตสาหกรรมประเภทไม้แกะสลัก หัตถอุตสาหกรรมประเภทเครื่องเงิน หัตถอุตสาหกรรมประเภทเครื่องเงิน หัตถอุตสาหกรรมประเภทเครื่องปั้นดินเผา หัตถอุตสาหกรรม

กรรมประเภทกระดาษสา และหัตถอุตสาหกรรมประเภทสิ่งทอ หัตถอุตสาหกรรมแต่ละประเภทมีความเชื่อมโยงในการใช้ปัจจัยการผลิตร่วมกันน้อยมาก เนื่องจากอุตสาหกรรมเหล่านี้มีลักษณะเฉพาะในการผลิตที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดเจน แม้ปัจจัยการผลิตในด้านแรงงาน แต่ละอุตสาหกรรมก็ต้องการแรงงานที่มีทักษะ (Skill) ที่แตกต่างกัน ส่วนในเรื่องของการไหลเวียนของผลผลิต การเดินทางของผลผลิตที่ได้จากอุตสาหกรรมเหล่านี้ จะมีจุดหมายปลายทางคล้ายกัน กล่าวคือ ผลผลิตที่ผลิตได้จะถูกขนส่งไปจำหน่ายยังภูมิภาคต่างๆ ในประเทศ และจำหน่ายยังต่างประเทศ ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะส่งไปจำหน่ายยังประเทศในแถบยุโรป กรุงเทพฯ ภูเก็ต และจังหวัดที่เป็นเมืองท่องเที่ยว เป็นต้น โดยจะใช้การขนส่งทางรถยนต์ รถไฟ และเครื่องบิน ส่วนความเชื่อมโยงทางด้านแรงงานนั้น พบว่า หัตถอุตสาหกรรมส่วนใหญ่จะใช้แรงงานภายในท้องถิ่น โดยเฉพาะแรงงานที่อยู่บริเวณใกล้กับโรงงานอุตสาหกรรม และจะมีบ้างที่มาจากจังหวัดใกล้เคียง เช่น เชียงราย ลำปาง ลำพูน เป็นต้น

นอกจากนี้หัตถอุตสาหกรรมยังมีลักษณะความเชื่อมโยงกันในลักษณะที่อุตสาหกรรมเหล่านี้เชื่อมโยงใกล้กัน เพื่อผลิตสินค้ามาจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวจะเดินทางมาพักและจับจ่ายใช้สอยซื้อสินค้าที่ผลิตได้จากอุตสาหกรรมเหล่านั้น ซึ่งอุตสาหกรรมเหล่านี้จะใช้ปัจจัยการผลิต ตลอดจนแรงงานที่มีทักษะในการผลิตที่แตกต่างกัน ซึ่งอุตสาหกรรมเหล่านี้จะมีต้นทุนวัตถุดิบ และต้นทุนแรงงานค่อนข้างสูง การจ้างแรงงานก็มักจะจ้างแรงงานในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ นอกจากนี้ยังพบว่า ความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจของหัตถอุตสาหกรรมได้แบ่งหน่วยผลิตออกเป็น 2 ส่วนคือ หน่วยที่ทำการผลิต และหน่วยที่เป็นผู้ใช้หรือผู้บริโภค พิจารณาในระดับภูมิภาคจะเห็นได้ว่า ระบบเศรษฐกิจของอนุภาคมีความสัมพันธ์กับระบบเศรษฐกิจภายนอกอย่างมาก ทั้งในฐานะที่เป็นผู้ผลิตและผู้บริโภค กล่าวคือ จังหวัดเชียงใหม่ส่งสินค้าและบริการที่ผลิตจากหัตถอุตสาหกรรมไปสู่ภูมิภาคอื่นๆ ในขณะที่เดียวกันก็นำเข้าสินค้าปัจจัยการผลิตที่จังหวัดเชียงใหม่ไม่สามารถผลิตได้หรือผลิตได้ไม่เพียงพอจากภูมิภาคอื่นด้วย อย่างไรก็ตามจังหวัดเชียงใหม่ก็พึ่งพาเศรษฐกิจภายนอกในขนาดที่น้อยกว่า

และถ้าพิจารณาความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจแบบความเชื่อมโยงไปข้างหน้า (Forward Linkage) และความเชื่อมโยงไปข้างหลัง (Backward Linkage) จะพบว่า หัตถอุตสาหกรรมจะมีความเชื่อมโยงไปข้างหน้าอย่างมาก เนื่องจากสินค้าที่ผลิตไปเป็นสินค้าขั้นสุดท้าย (Final Products) สามารถนำไปบริโภคได้เลย ไม่ก่อให้เกิดการผลิตต่อ แต่จะมีความเชื่อมโยงไปข้างหลังค่อนข้างสูง จากการศึกษาวิจัยจะพบว่า มีเพียงหัตถอุตสาหกรรมประเภทกระดาษสาเท่านั้นที่ก่อให้เกิดความเชื่อมโยงไปข้างหน้าสูง เนื่องจากอุตสาหกรรมกระดาษสาจะก่อให้เกิดอุตสาหกรรมต่อ

เนื่องตามมา เช่น อุตสาหกรรมกรรมการทำร่ม อุตสาหกรรมกรรมการทำดอกไม้ประดิษฐ์ อุตสาหกรรมประดิษฐ์ของตกแต่งภายในบ้าน สำหรับหัตถอุตสาหกรรมประเภทอื่นๆ จะเป็นลักษณะความเชื่อมโยงไปข้างหน้าค่อนข้างสูง กล่าวคือ เป็นอุตสาหกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดการผลิตต่อ แต่เป็นสินค้าขั้นสุดท้ายที่สามารถนำไปบริโภคได้เลย

สำหรับการศึกษาในเรื่องของผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น เครื่องมือที่ใช้วัดผลกระทบทางเศรษฐกิจคือ กระบวนการทำงานของตัวคูณทวีตามทฤษฎีฐานเศรษฐกิจ และ value added ratio จากตารางปัจจัยเข้า-ปัจจัยออก ซึ่งแนวคิดทฤษฎีฐานเศรษฐกิจ โรงงานอุตสาหกรรมจะทำหน้าที่ภาคเศรษฐกิจหลัก (basic sector) ส่วนผู้อยู่อาศัยในพื้นที่เมือง และพื้นที่ชนบทจะทำหน้าที่เป็นภาคการบริโภคภายในท้องถิ่น (non-basic sector) รายจ่ายของโรงงานอุตสาหกรรม คนงาน ผู้อยู่อาศัยในพื้นที่เมือง และผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ชนบท จะก่อให้เกิดจำนวนเงินหรือรายได้ในระบบเศรษฐกิจเป็นจำนวนมากกว่ารายจ่ายที่ใช้จ่ายไปในคราวแรกโดยผ่านกระบวนการทำงานของตัวคูณทวี ดังนั้น ปริมาณผลกระทบที่เกิดขึ้นจึงขึ้นอยู่กับค่าตัวคูณทวี

การวิจัยผลกระทบจากแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมต่อเศรษฐกิจท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ ได้ศึกษาถึงผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินกิจการหัตถอุตสาหกรรมในแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมของจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ บริเวณเขตชุมชนเมืองของอำเภอเมืองเชียงใหม่และอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ในรูปของรายได้ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นได้แก่ พื้นที่เมืองและพื้นที่ชนบท ที่ได้รับผลมาจากการใช้จ่ายของอุตสาหกรรม คนงาน ผู้อยู่อาศัยในเมืองและผู้อยู่อาศัยในชนบท โดยผลกระทบประกอบด้วยผลกระทบทางตรง ผลกระทบทางอ้อม และผลกระทบที่เกิดจากการใช้จ่ายของผลกระทบทางตรงและทางอ้อม (induced impact)

ผลกระทบทางตรง เป็นผลกระทบที่เกิดจากการใช้จ่ายของโรงงานอุตสาหกรรมเพื่อการจ้างงานที่เกิดขึ้นในพื้นที่เมืองและพื้นที่ชนบทในจังหวัดเชียงใหม่ ผลกระทบทางอ้อมเป็นผลกระทบที่เกิดจากการใช้จ่ายของโรงงานอุตสาหกรรมเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตอื่นๆ ที่มีใช้แรงงานสำหรับ induced impact เป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการใช้จ่ายของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่ที่ได้รับผลกระทบทางตรงและผลกระทบทางอ้อมจากการใช้จ่ายของโรงงานอุตสาหกรรม การคำนวณผลกระทบที่เกิดขึ้นในรูปของรายได้จะใช้การพิจารณาค่าตัวคูณทวี (multiplier) เป็นเครื่องมือในการวัดผลกระทบที่เกิดขึ้นในพื้นที่เมืองและพื้นที่ชนบท โดยจะสรุปผลการใช้จ่ายของโรงงานอุตสาหกรรม การใช้จ่ายของคนงาน การใช้จ่ายของผู้อยู่อาศัยในเมือง การใช้จ่ายของผู้อยู่อาศัยในชนบท และค่าตัวคูณทวีที่เกิดขึ้นจากการใช้จ่ายของกลุ่มตัวอย่างต่างๆ ที่เกิดขึ้นในจังหวัดเชียงใหม่

6.1.1 ผลกระทบด้านการใช้จ่ายของกลุ่มตัวอย่าง

1. การใช้จ่ายของโรงงานหัตถอุตสาหกรรม

จากข้อมูลการใช้จ่ายของโรงงานหัตถอุตสาหกรรมตัวอย่างทั้งหมด สามารถสรุปได้ 2 ประเด็นคือ

1.1 รูปแบบการใช้จ่ายของโรงงานหัตถอุตสาหกรรม

จากการศึกษาถ้าพิจารณาการใช้จ่ายของหัตถอุตสาหกรรมทุกประเภทจะพบว่า รายจ่ายที่สำคัญของโรงงานหัตถอุตสาหกรรมตัวอย่างทั้งหมดคือ รายจ่ายเพื่อการซื้อวัตถุดิบ และรายจ่ายเพื่อเงินเดือนค่าจ้าง

และถ้าพิจารณาการใช้จ่ายแยกตามประเภทหัตถอุตสาหกรรมที่ศึกษาทั้งหมด 6 ประเภท จะพบว่า หัตถอุตสาหกรรมประเภทไม้แกะสลัก หัตถอุตสาหกรรมประเภทเครื่องเงิน หัตถอุตสาหกรรมประเภทเครื่องปั้นดินเผา และหัตถอุตสาหกรรมประเภทกระดาษสา จะมีรายจ่ายที่สำคัญสำหรับอุตสาหกรรมดังกล่าวคือ การใช้จ่ายเพื่อเงินเดือนค่าจ้าง ทั้งนี้เนื่องจากหัตถอุตสาหกรรมดังกล่าวจะเน้นการใช้แรงงานเป็นปัจจัยการผลิตหลักที่สำคัญ ประกอบกับขบวนการและขั้นตอนการผลิตในอุตสาหกรรมมีความซับซ้อนและมีกรรมวิธีการผลิตหลายขั้นตอนซึ่งแต่ละขั้นตอนจำเป็นต้องใช้แรงงานที่มีทักษะ ความสามารถและความชำนาญในสาขาวิชาชีพเป็นจำนวนมากในการผลิตชิ้นงาน สำหรับการใช้จ่ายของหัตถอุตสาหกรรมประเภทเครื่องเงินและหัตถอุตสาหกรรมประเภทสิ่งทอ จะเป็นการใช้จ่ายเพื่อซื้อวัตถุดิบเป็นสำคัญ เนื่องจากวัตถุดิบที่นำมาใช้เป็นปัจจัยการผลิตนั้นมีมูลค่าสูงประกอบกับแรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานที่ต้องอาศัยทักษะและมีฝีมือเป็นอย่างสูงกล่าวคือ แรงงานหนึ่งคนสามารถที่จะผลิตชิ้นงานได้ตั้งแต่กระบวนการแรกจนถึงกระบวนการสุดท้าย เนื่องจากหัตถอุตสาหกรรมดังกล่าวเป็นหัตถอุตสาหกรรมที่ต้องใช้ความประณีตและความละเอียดเป็นอย่างสูงในการผลิต ประกอบกับแรงงานที่มีความชำนาญทางด้านหัตถอุตสาหกรรมดังกล่าวปัจจุบันพบว่ามีเหลือน้อยมากและส่วนใหญ่จะไม่ได้รับการถ่ายทอดวิชาชีพ ดังนั้นจึงทำให้หัตถอุตสาหกรรมดังกล่าวเกิดการจ้างแรงงานที่น้อยกว่า

1.2 ความสัมพันธ์ของพื้นที่กับรูปแบบการใช้จ่ายของโรงงานหัตถอุตสาหกรรม

จากการศึกษาพบว่า รายจ่ายเพื่อการซื้อวัตถุดิบ จะมีการใช้จ่ายกระจายเกือบทุกพื้นที่ในจังหวัดเชียงใหม่ ในระดับภาคและระดับประเทศ สำหรับรายจ่ายเพื่อเงินเดือนค่าจ้าง จะเกิดขึ้นในบริเวณพื้นที่เมืองและพื้นที่ชนบทของจังหวัดเชียงใหม่ โดยเฉพาะในกลุ่มอำเภอที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม และอำเภอที่มีพื้นที่ติดต่อกับอำเภอที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม และเมื่อรวมรายจ่ายสำหรับการจ้างแรงงานและรายจ่ายเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตทุกชนิดที่ไม่ใช่แรงงานแล้ว

พบว่า รายจ่ายทั้งหมดจะเกิดขึ้นมากที่สุดบริเวณพื้นที่เมืองมากกว่าพื้นที่ชนบทโดยเฉพาะพื้นที่เมืองที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม

และถ้าพิจารณาความสัมพันธ์ของพื้นที่กับรูปแบบการใช้จ่ายของแต่ละประเภท หัตถอุตสาหกรรมพบว่า รายจ่ายเพื่อการซื้อวัตถุดิบของหัตถอุตสาหกรรมประเภทไม้แกะสลักและหัตถอุตสาหกรรมประเภทสิ่งทอ จะมีการใช้จ่ายเกิดขึ้นในพื้นที่ต่างๆ มากที่สุด กล่าวคือนอกจากจะมีการใช้จ่ายเกิดขึ้นภายในจังหวัดเชียงใหม่แล้วยังพบที่มีการใช้จ่ายเกิดขึ้นในพื้นที่ภาคเหนือ ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และกรุงเทพมหานคร สำหรับหัตถอุตสาหกรรมประเภทเครื่องเงิน หัตถอุตสาหกรรมประเภทเครื่องปั้นดินเผา และหัตถอุตสาหกรรมประเภทกระดาษสา และหัตถอุตสาหกรรมประเภทเครื่องเงิน ส่วนใหญ่จะมีการใช้จ่ายเกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่เป็นสำคัญ รองลงมาจะมีการใช้จ่ายเกิดขึ้นในพื้นที่ภาคเหนือและกรุงเทพมหานคร

สำหรับรายจ่ายเพื่อเงินเดือนค่าจ้าง พบว่าการใช้จ่ายเพื่อเงินเดือนค่าจ้างส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นภายในจังหวัดเชียงใหม่กล่าวคือ เกิดในพื้นที่เมืองและพื้นที่ชนบทของกลุ่มอำเภอที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม และพื้นที่เมืองและพื้นที่ชนบทของกลุ่มอำเภอที่ 2 สำหรับพื้นที่เมืองและพื้นที่ชนบทของกลุ่มอำเภอที่ 3 ไม่มีการใช้จ่ายเพื่อการจ้างแรงงานเกิดขึ้นในพื้นที่ดังกล่าว เนื่องจากประชาชนจะประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ อีกทั้งแรงงานส่วนมากก็จะประกอบอาชีพบริเวณพื้นที่อำเภอที่ตนอาศัยอยู่ จึงไม่มีการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้ามาทำงานในเขตเมืองที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม

การใช้จ่ายเพื่อเงินเดือนค่าจ้างของโรงงานหัตถอุตสาหกรรม จะเกิดขึ้นในพื้นที่เมืองที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมมากที่สุด โดยแรงงานที่เดินทางเข้ามาทำงานในแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมส่วนใหญ่จะทำงานในหัตถอุตสาหกรรมประเภทเครื่องเงิน และเครื่องปั้นดินเผา รองลงมาการใช้จ่ายจะเกิดขึ้นในพื้นที่เมืองของกลุ่มอำเภอที่ 2 ซึ่งแรงงานจะเข้ามาประกอบอาชีพการทำกระดาษสา อุตสาหกรรมไม้แกะสลัก และอุตสาหกรรมสิ่งทอเป็นส่วนใหญ่ สำหรับการใช้จ่ายเพื่อเงินเดือนค่าจ้างของโรงงานหัตถอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ชนบทของกลุ่มอำเภอที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม และพื้นที่ชนบทของกลุ่มอำเภอที่ 2 ได้แก่ บริเวณนอกเขตเทศบาลตำบลเชิงดอยอำเภอดอยสะเก็ด ที่มีพื้นที่ติดต่อกับแหล่งงานในอำเภอสันกำแพงในระยะทางประมาณ 5 - 10 กิโลเมตร และอยู่บริเวณถนนสายหลักการคมนาคมเข้าถึงสะดวก แรงงานส่วนใหญ่จะทำงานในหัตถอุตสาหกรรมประเภทเครื่องเงิน และหัตถอุตสาหกรรมประเภทเครื่องเงินเป็นสำคัญ

สรุปลักษณะการใช้จ่ายของโรงงานหัตถอุตสาหกรรมตัวอย่างทั้งหมดกล่าวได้ว่า รายจ่ายที่ใช้ในการดำเนินกิจการหัตถอุตสาหกรรมมีรายจ่ายไม่สูงมากนักเนื่องจากเป็นอุตสาหกรรม

กรรมที่ใช้วัตถุดิบและแรงงานจากพื้นที่ที่โรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่ และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของพื้นที่กับรายจ่ายแต่ละประเภทโดยสรุป พบว่า รายจ่ายที่สำคัญคือ ค่าวัตถุดิบและค่าจ้างแรงงาน โดยค่าใช้จ่ายด้านวัตถุดิบ และค่าใช้จ่ายเพื่อการขนส่ง จะมีการใช้จ่ายกระจายเกือบทุกพื้นที่ทั่วประเทศและในต่างประเทศบางส่วน สำหรับค่าใช้จ่ายเพื่อการจ้างแรงงาน จะเกิดขึ้นในบริเวณพื้นที่เมืองและพื้นที่ชนบทของจังหวัดเชียงใหม่โดยเฉพาะในอำเภอที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม และอำเภอที่มีพื้นที่ติดกับอำเภอที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมเท่านั้น

2. การใช้จ่ายของคณงานที่ทำงานในแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม

จากการศึกษาพบว่า รูปแบบการใช้จ่าย 3 อันดับแรกของคณงานที่ทำงานในแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมคือ การใช้จ่ายเพื่ออาหาร รองลงมาเป็นการใช้จ่ายเพื่อเบ็ดเตล็ดอื่นๆ และการใช้จ่ายสาธารณูปโภค

ตาราง 6.1 แสดงสัดส่วนการใช้จ่ายของคณงานในพื้นที่ต่างๆ

เมืองแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม	ชนบทแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม	เมืองกลุ่ม 2	ชนบทกลุ่ม 2	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
73.70	12.74	3.82	8.16	0.45	1.14

สำหรับพื้นที่การใช้จ่ายของคณงานนั้นได้สรุปไว้ในตาราง 6.1 ซึ่งแสดงถึงสัดส่วนการใช้จ่ายของคณงานในพื้นที่ต่างๆ พบว่าการใช้จ่ายของคณงานส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในพื้นที่เมืองมากกว่าพื้นที่ชนบท โดยการใช้จ่ายของคณงานที่เกิดขึ้นในพื้นที่เมืองที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม มีปริมาณการใช้จ่ายมากที่สุดคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 73.70 ของการใช้จ่ายทั้งหมดของคณงาน เนื่องจากเมืองที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม ได้แก่ เมืองเชียงใหม่ มีฐานะที่เป็นเมืองศูนย์กลางความเจริญของภาคเหนือ ดังนั้นสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการพื้นฐานต่างๆของรัฐและเอกชน จึงรวมตัวกันอยู่ในเขตเมืองดังกล่าว จึงทำให้เมืองเชียงใหม่มีสินค้าและบริการอยู่อย่างมากและเพียงพอกับความต้องการของประชาชนภายในจังหวัดเชียงใหม่และใกล้เคียง โดยสินค้าและบริการที่คณงานหาซื้อจากเมืองแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมได้แก่ อาหารกลางวันซื้อจากร้านอาหารหรือแผงลอยหน้าโรงงานและตลาดสดที่อยู่ใกล้แหล่งงาน รวมทั้งการซื้ออาหารจากห้าง

สรรพสินค้า เช่น เซ็นทรัลลาดพร้าว การซื้อเสื้อผ้าของคนงานและครอบครัวในตลาดวโรรสและห้างสรรพสินค้า ค่าสาธารณูปโภค ค่าใช้จ่ายสำหรับการเดินทาง ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา และอุดมศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยพายัพ เป็นต้น การรักษาพยาบาลจากโรงพยาบาลรัฐและเอกชนในเมือง เช่น โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ โรงพยาบาลเชียงใหม่ราม รวมทั้งคลินิกเอกชนต่างๆ ภายในเมือง การพักผ่อนหย่อนใจของคนงานจะเกิดขึ้นจากการมาสถานบันเทิงเช่น การชมภาพยนตร์จากโรงภาพยนตร์และการบันเทิงในรูปแบบของเกมส์ในห้างสรรพสินค้า รวมทั้งการท่องเที่ยวตามสถานบันเทิงตอนกลางคืนด้วย นอกจากนี้ยังมีการเที่ยวชมงานประเพณีต่างๆ เช่น งานฤดูหนาว งานลอยกระทง ประเพณีสงกรานต์ เป็นต้น สำหรับการใช้จ่ายเพื่อเบ็ดเตล็ดอื่นๆ ในชีวิตประจำวัน คนงานจะหาซื้อสินค้าจากห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่และศูนย์บริการการค้าส่งที่ตั้งอยู่ในเขตเมืองแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม เช่น เซ็นทรัลลาดพร้าว โลตัส เป็นต้น

รองลงมาปริมาณการใช้จ่ายของคนงานจะเกิดขึ้นภายในหมู่บ้านชนบทที่คนงานอาศัยอยู่ในกลุ่มอำเภอที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 12.74 ของการใช้จ่ายทั้งหมดของคนงาน สินค้าและบริการที่คนงานหาซื้อส่วนใหญ่จะมาจากการจับจ่ายใช้สอยสินค้าในชีวิตประจำวัน เช่น ผักสด ผลไม้ ยาสูบ และของใช้ส่วนตัวจากห้างสรรพสินค้าและศูนย์บริการการค้าส่ง เช่น โลตัส บีคี่ คาร์ฟูร์ แมคโคร และโรบินสัน เนื่องจากที่ตั้งของศูนย์การค้าเหล่านี้จะตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ และจัดอยู่ในกลุ่มพื้นที่ชนบทของแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม นอกจากนี้คนงานยังซื้ออาหารสด เช่น ผักสด เนื้อสัตว์ ข้าวเหนียว จากร้านค้าภายในหมู่บ้านที่ตนอาศัยอยู่ด้วย

3. การใช้จ่ายของชาวเมือง

การใช้จ่ายของโรงงานอุตสาหกรรม และการใช้จ่ายของคนงานที่เกิดขึ้นในเมืองทำให้คนในเมืองมีรายได้ ชาวเมืองก็จะใช้จ่ายเพื่อบริโภคสินค้าและบริการประเภทต่างๆ ได้แก่ การใช้จ่ายเพื่ออาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย สาธารณูปโภค การเดินทาง การศึกษา การรักษาพยาบาล การพักผ่อนหย่อนใจและการใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดอื่นๆ ในชีวิตประจำวัน สามารถแสดงตารางการใช้จ่ายในพื้นที่ต่างๆ ดังนี้

ตาราง 6.2 แสดงสัดส่วนการใช้จ่ายในพื้นที่ต่างๆ ของชาวเมือง

พื้นที่	เมือง กลุ่ม 1	เมือง กลุ่ม 2	เมือง กลุ่ม 3	ชนบท กลุ่ม 1	ชนบท กลุ่ม 2	ชนบท กลุ่ม 3	ภาค เหนือ	ภาค ตะวันออก	ภาค ใต้
เมือง 1	93.95	0.39		3.90	0.57	0.39	0.15	0.16	0.37
เมือง 2	18.41	80.38		0.18	0.16		0.76	0.10	
เมือง 3	7.46		90.59		0.37	0.40	0.33	0.12	0.73

ก. การใช้จ่ายของชาวเมืองในกลุ่มอำเภอที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม

จากการศึกษาพบว่า รูปแบบการใช้จ่าย 3 อันดับแรกของชาวเมืองในกลุ่มอำเภอที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมคือ การใช้จ่ายเพื่ออาหาร รองลงมาเป็นการใช้จ่ายเพื่อสาธารณูปโภค และการใช้จ่ายเพื่อที่อยู่อาศัย

สำหรับพื้นที่การใช้จ่ายของชาวเมืองในกลุ่มอำเภอที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมนั้นได้สรุปไว้ในตาราง 6.2 พบว่า การใช้จ่ายของชาวเมืองส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในเขตชุมชนเมืองที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม ชาวเมืองจะใช้จ่ายเพื่อบริโภคสินค้าและบริการทุกประเภท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 93.95 ของการใช้จ่ายทั้งหมดของชาวเมือง รองลงมาจะมีการใช้จ่ายเกิดขึ้นในพื้นที่ชนบทของกลุ่มอำเภอที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม ซึ่งชาวเมืองจะใช้จ่ายเพื่อการใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดอื่นๆ การใช้จ่ายเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ การใช้จ่ายเพื่อการเดินทาง และการใช้จ่ายเพื่อที่อยู่อาศัยเป็นสำคัญ ทั้งนี้เนื่องจากพื้นที่บริเวณดังกล่าวติดกับพื้นที่เมืองที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม และเป็นพื้นที่รองรับการขยายตัวของเมืองเชียงใหม่ อีกทั้งยังเป็นแหล่งที่ตั้งของศูนย์บริการการค้าส่งและห้างสรรพสินค้าที่เกิดขึ้นใหม่หลายแห่ง ที่เหลือการใช้จ่ายของชาวเมืองจะกระจายไปตามพื้นที่ต่างๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ และภูมิภาคอื่นๆ ในปริมาณสัดส่วนไม่ถึงร้อยละ 1 ของการใช้จ่ายทั้งหมดของชาวเมือง

ข. การใช้จ่ายของชาวเมืองในกลุ่มอำเภอที่ 2

จากการศึกษาพบว่า รูปแบบการใช้จ่าย 3 อันดับแรกของชาวเมืองในกลุ่มอำเภอที่ 2 คือ การใช้จ่ายเพื่ออาหาร รองลงมาเป็นการใช้จ่ายเพื่อที่อยู่อาศัย และการใช้จ่ายเพื่อเบ็ดเตล็ดอื่นๆ

สำหรับพื้นที่การใช้จ่ายของชาวเมืองในกลุ่มอำเภอที่ 2 นั้นได้สรุปไว้ในตาราง 6.2 พบว่า การใช้จ่ายทุกประเภทของชาวเมืองจะเกิดขึ้นในเขตชุมชนเมืองที่ชาวเมืองอาศัยอยู่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 80.38 ของการใช้จ่ายทั้งหมดของชาวเมือง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการให้บริการในพื้นที่ของตนเองทั้งด้านสินค้าและบริการ แต่การใช้จ่ายก็ยังคงเกิดขึ้นในพื้นที่เมืองของกลุ่มอำเภอที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม โดยเฉพาะการใช้จ่ายเพื่อเครื่องนุ่งห่มซึ่งส่วนมากจะซื้อเสื้อผ้าจากห้างสรรพสินค้า และร้านค้าเสื้อผ้าในตลาดวโรรสในตัวเมืองเชียงใหม่ สังเกตได้ว่าชาวเมืองกลุ่มอำเภอที่ 2 จะใช้จ่ายเพื่อบริโภคสินค้าและบริการเกือบทุกประเภทยกเว้นการใช้จ่ายเพื่อที่อยู่อาศัยและการใช้จ่ายสาธารณูปโภค ทั้งนี้เนื่องจากพื้นที่เมืองที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมมีความหลากหลายของบริการและสินค้าที่สูงกว่า ประกอบกับการเดินทางมายังตัวเมืองเชียงใหม่มีความสะดวกสบายและมีระบบขนส่งเช่น รถสองแถว รถประจำทาง คอยให้บริการอย่างทั่วถึงทำให้ชาวเมืองกลุ่มอำเภอที่ 2 เดินทางมาใช้บริการและซื้อสินค้าได้อย่างสะดวก สำหรับค่าใช้จ่ายของชาวเมืองที่เหลือจะกระจายไปตามพื้นที่ต่างๆในจังหวัดเชียงใหม่ และภูมิภาคอื่นๆ ในปริมาณสัดส่วนไม่ถึงร้อยละ 1 ของการใช้จ่ายทั้งหมดของชาวเมือง

ค. การใช้จ่ายของชาวเมืองในกลุ่มอำเภอที่ 3

จากการศึกษาพบว่า รูปแบบการใช้จ่าย 3 อันดับแรกของชาวเมืองในกลุ่มอำเภอที่ 3 คือ การใช้จ่ายเพื่ออาหาร รองลงมาเป็นการใช้จ่ายเพื่อเบ็ดเตล็ดอื่นๆ และการใช้จ่ายเพื่อการศึกษา

สำหรับพื้นที่การใช้จ่ายของชาวเมืองในกลุ่มอำเภอที่ 3 นั้นได้สรุปไว้ในตาราง 6.2 พบว่า การใช้จ่ายของชาวเมืองส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในเขตชุมชนเมืองที่ชาวเมืองอาศัยอยู่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 90.59 ของการใช้จ่ายทั้งหมดของชาวเมือง รองลงมาจะมีการใช้จ่ายเกิดขึ้นในพื้นที่เมืองของกลุ่มอำเภอที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมซึ่งจะเป็นการใช้จ่ายเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจเป็นสำคัญ สำหรับค่าใช้จ่ายของชาวเมืองที่เหลือจะกระจายไปตามพื้นที่ต่างๆในจังหวัดเชียงใหม่ และภูมิภาคอื่นๆ ในปริมาณสัดส่วนไม่ถึงร้อยละ 1 ของการใช้จ่ายทั้งหมดของชาวเมือง

โดยสรุปการใช้จ่ายทุกประเภทของชาวเมืองในกลุ่มอำเภอต่างๆ ส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในพื้นที่เมืองที่ชาวเมืองอาศัยอยู่ โดยจะเกิดขึ้นมากที่สุดในพื้นที่เมืองที่มีระดับความเป็นเมืองสูงได้แก่ เมืองเชียงใหม่ที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม โดยมีสัดส่วนการใช้จ่ายของชาวเมืองในเมืองคิดเป็นร้อยละ 93.95 ของการใช้จ่ายทั้งหมด รองลงมาปริมาณการใช้จ่ายของชาวเมืองจะเกิดขึ้นในพื้นที่เมืองของกลุ่มอำเภอที่ 3 เนื่องจากเมืองในกลุ่มอำเภอที่ 3 เป็นเมืองที่มีระยะทาง

ห่างไกลจากเมืองเชียงใหม่มาก ดังนั้นจึงทำให้พื้นที่เมืองของกลุ่มอำเภอที่ 3 ทำหน้าที่ให้บริการสินค้าแก่ชาวเมืองในระดับที่สามารถพึ่งพากันภายในชุมชนเมืองได้ โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาสินค้าและบริการจากเมืองเชียงใหม่ สำหรับเมืองของกลุ่มอำเภอที่ 2 จะมีระดับความเป็นเมืองต่ำกว่าระดับความเป็นเมืองของกลุ่มอำเภอที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม และกลุ่มอำเภอที่ 3 เนื่องจากพื้นที่เมืองของกลุ่มอำเภอที่ 2 มีระยะทางใกล้กับเมืองแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมซึ่งมีความเป็นเมืองสูงและมีความพร้อมในการให้บริการสินค้า อีกทั้งชาวเมืองของกลุ่มอำเภอที่ 2 สามารถเดินทางเข้ามาใช้จ่ายในเมืองเชียงใหม่ได้อย่างสะดวก จึงทำให้ปริมาณการใช้จ่ายของชาวเมืองในกลุ่มอำเภอที่ 2 ที่เกิดขึ้นในเขตเมืองมีสัดส่วนการใช้จ่ายน้อยที่สุด และที่น่าสังเกตคือ การใช้จ่ายของชาวเมืองนอกจากจะเกิดขึ้นในพื้นที่เมืองที่ชาวเมืองอาศัยอยู่แล้ว พื้นที่ที่เกิดการใช้จ่ายรองลงมาจะเป็นพื้นที่เมืองเช่นเดียวกันโดยเฉพาะพื้นที่เมืองที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม จะมีเพียงการใช้จ่ายของชาวเมืองในกลุ่มอำเภอที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมเท่านั้นที่มีพื้นที่การใช้จ่ายรองลงมา เป็นพื้นที่ชนบทซึ่งเป็นพื้นที่ชนบทของกลุ่มอำเภอที่ตนอาศัยอยู่ด้วย ทั้งนี้เนื่องจากพื้นที่ชนบทดังกล่าวเป็นพื้นที่รองรับการขยายตัวของเมืองเชียงใหม่ ซึ่งสังเกตได้จากการที่มีศูนย์การค้าหลายแห่งตั้งเรียงรายอยู่บนถนนสายหลักเชียงใหม่-ลำปาง

4. การใช้จ่ายของชาวชนบท

การใช้จ่ายของชาวชนบทส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นภายในหมู่บ้านของตนเอง โดยการซื้อสินค้าและบริการต่างๆ เช่น อาหารสด และสินค้าในชีวิตประจำวัน ได้แก่ ผงซักฟอก สบู่ ยา สีฟัน และของใช้ส่วนตัว จากร้านค้าภายในหมู่บ้าน รองลงมาจะเป็นการใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในเขตชุมชนเมือง เพื่อซื้อสินค้าที่มีคุณภาพสูงและหาได้ยาก สัดส่วนการใช้จ่ายของชาวชนบทในกลุ่มอำเภอต่างๆ ได้แสดงไว้ดังตารางที่ 6.3 ซึ่งมีความแตกต่างกันตามขนาดของกลุ่มอำเภอดังนี้

ตาราง 6.3 แสดงสัดส่วนการใช้จ่ายในพื้นที่ต่างๆ ของชาวชนบท

พื้นที่	ชนบท กลุ่ม 1	ชนบท กลุ่ม2	ชนบท กลุ่ม3	เมือง กลุ่ม 1	เมือง กลุ่ม2	เมือง กลุ่ม 3	ภาค เหนือ	กทม	ภาค ตะวันออก
ชนบท 1	58.15	0.05	0.05	41.10	0.23		0.12	0.27	0.04
ชนบท 2	0.07	66.18		18.97	14.18		0.21	0.40	
ชนบท 3	0.05	0.03	68.78	7.84		21.68	1.62		

ก. ชาวชนบทในกลุ่มอำเภอที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม

การใช้จ่ายที่สำคัญของชาวชนบทในกลุ่มอำเภอที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมคือ การใช้จ่ายเพื่ออาหาร รองลงมาเป็นการใช้จ่ายเพื่อการศึกษา และการใช้จ่ายเพื่อเบ็ดเตล็ดอื่นๆ

การใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าและบริการของชาวบ้านชนบทเกิดขึ้นมากที่สุดในพื้นที่ชนบทที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมที่ชาวบ้านอาศัยอยู่ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 58.15 ของการใช้จ่ายทั้งหมดของชาวบ้าน สินค้าที่ชาวบ้านหาซื้อได้จากภายในหมู่บ้าน ได้แก่ อาหาร และสินค้าเบ็ดเตล็ดอื่นๆที่ใช้ในชีวิตประจำวัน รองลงมาการใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าและบริการของชาวชนบทจะเกิดขึ้นในพื้นที่เมืองที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 41.10 ของการใช้จ่ายทั้งหมดของชาวบ้าน ที่มีปริมาณการใช้จ่ายเกิดขึ้นมากในพื้นที่เมืองที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมนั้น เนื่องจาก พื้นที่ดังกล่าวมีระยะทางที่ใกล้กับพื้นที่ชนบท ทำให้ชาวชนบทสามารถเดินทางมาซื้อสินค้าและบริการต่างๆ ได้อย่างสะดวก

ข. ชาวบ้านชนบทในกลุ่มอำเภอที่ 2

การใช้จ่ายที่สำคัญของชาวชนบทในกลุ่มอำเภอที่ 2 คือ การใช้จ่ายเพื่ออาหาร รองลงมาเป็นการใช้จ่ายเพื่อการเดินทาง และการใช้จ่ายสาธารณูปโภค

การใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าและบริการของชาวบ้านชนบทส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นใน 3 พื้นที่หลักคือ พื้นที่หมู่บ้านที่ตนเองอาศัยอยู่ พื้นที่เมืองที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมและพื้นที่ชุมชนเมืองของกลุ่มอำเภอที่ 2 โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 66.18 , 18.97 และ 14.18 ของการใช้จ่าย

ทั้งหมดของชาวบ้านตามลำดับ สินค้าที่ชาวชนบทหาซื้อได้จากภายในหมู่บ้านได้แก่ อาหาร และของใช้ในชีวิตประจำวัน สำหรับสินค้าที่ชาวชนบทต้องเดินทางมาหาซื้อในพื้นที่เมืองได้แก่ เสื้อผ้า ของใช้ในชีวิตประจำวัน และสินค้าหายาก เป็นที่น่าสังเกตว่าชาวบ้านในกลุ่มอำเภอที่ 2 จะเดินทางเข้ามาซื้อสินค้าจากเมืองที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมมากกว่าจะซื้อสินค้าจากเมืองของกลุ่มอำเภอที่ 2 เนื่องจากเมืองเชียงใหม่มีระดับความเป็นเมือง และมีความพร้อมของสินค้าและบริการที่สูงกว่าเมืองของกลุ่มอำเภอที่ 2 ประกอบกับมีระยะทางที่ใกล้และสะดวกในการเดินทางเข้าสู่เมืองของชาวชนบท

ค. ชาวบ้านชนบทในกลุ่มอำเภอที่ 3

การใช้จ่ายที่สำคัญของชาวชนบทในกลุ่มอำเภอที่ 3 คือ การใช้จ่ายเพื่ออาหาร รองลงมาเป็นการใช้จ่ายเพื่อเบ็ดเตล็ดอื่นๆ และการใช้จ่ายสาธารณูปโภค

การใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าและบริการของชาวบ้านชนบทส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นใน 3 พื้นที่หลักคือ พื้นที่หมู่บ้านที่ตนเองอาศัยอยู่ พื้นที่ชุมชนเมืองของกลุ่มอำเภอที่ 3 และพื้นที่เมืองที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมโดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 68.78 , 21.68 และ 7.84 ของการใช้จ่ายทั้งหมดของชาวบ้านตามลำดับ สินค้าที่ชาวชนบทหาซื้อได้จากภายในหมู่บ้านได้แก่ อาหาร และของใช้ในชีวิตประจำวัน สำหรับสินค้าที่ชาวชนบทต้องเดินทางมาหาซื้อในพื้นที่เมืองได้แก่ เสื้อผ้า ของใช้ในชีวิตประจำวัน และสินค้าหายาก จะเห็นได้ว่าชาวบ้านในกลุ่มอำเภอที่ 3 จะมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับพื้นที่เมืองที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมน้อยกว่าชาวบ้านที่อาศัยในกลุ่มอำเภออื่นๆ เนื่องจากเมืองในกลุ่มอำเภอที่ 3 เป็นเมืองที่มีระยะทางห่างไกลจากเมืองเชียงใหม่มากทำให้ชาวชนบทไม่สามารถเดินทางเข้ามาในเมืองเชียงใหม่เพื่อหาซื้อสินค้าและบริการได้อย่างสะดวก ดังนั้นจึงทำให้พื้นที่เมืองของกลุ่มอำเภอที่ 3 ทำหน้าที่ให้บริการสินค้าแก่ชาวเมืองในระดับที่สามารถพึ่งพากันภายในชุมชนเมืองได้ โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาสินค้าและบริการจากเมืองเชียงใหม่

โดยสรุปการใช้จ่ายทุกประเภทของชาวชนบทในกลุ่มอำเภอต่างๆ ส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในพื้นที่หมู่บ้านที่ตนเองอาศัยอยู่ สินค้าที่ชาวชนบทหาซื้อได้จากภายในหมู่บ้านได้แก่ อาหาร และของใช้ในชีวิตประจำวัน สำหรับสินค้าที่ชาวชนบทต้องเดินทางมาหาซื้อในพื้นที่เมืองได้แก่ เสื้อผ้า ของใช้ในชีวิตประจำวัน และสินค้าหายาก ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจที่พื้นที่ชนบทมีต่อพื้นที่เมืองจะขึ้นอยู่กับขนาดของเมืองและระยะทางในการเดินทางเข้าสู่เมืองของชาวชนบท โดยจะสังเกตได้ว่า สัดส่วนการใช้จ่ายของชาวบ้านในกลุ่มอำเภอที่ 2 มีสัดส่วนการใช้จ่ายในพื้นที่เมือง

เชียงใหม่มากกว่าการใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในพื้นที่ชุมชนเมืองในกลุ่มอำเภอที่ 2 ซึ่งแสดงถึงระดับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นระหว่างพื้นที่ชนบทกับพื้นที่เมือง

6.1.2 ผลกระทบด้านรายได้ที่เกิดขึ้นและค่าตัวคูณทวี

การใช้จ่ายของโรงงานอุตสาหกรรมก่อให้เกิดผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อประชาชนในพื้นที่เมืองและชนบทในรูปของรายได้ เมื่อประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่มีรายได้ก็จะใช้จ่ายเพื่ออุปโภคบริโภคสินค้าและบริการ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งสามารถอธิบายโดยพิจารณาค่าตัวคูณทวี ที่เกิดจากการใช้จ่ายของหน่วยเศรษฐกิจต่างๆ ดังนี้

1) รายได้ที่เกิดขึ้นและค่าตัวคูณทวีโดยการใช้จ่ายของโรงงานอุตสาหกรรม

ในการศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งประเภทของหัตถอุตสาหกรรมเป็น 6 ประเภท ซึ่งในแต่ละประเภทก่อให้เกิดรายได้ที่เกิดขึ้นจากการใช้จ่ายของโรงงานซึ่งเป็นผลมาจากการจ้างแรงงานหรือผลกระทบทางตรงและการใช้จ่ายเพื่อปัจจัยการผลิตอื่นๆ ที่มีใช้แรงงานหรือผลกระทบทางอ้อมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ต่างๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ สามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 6.4 แสดงรายได้ที่เกิดขึ้นและค่าตัวคูณทวีการใช้จ่ายของโรงงานอุตสาหกรรม

	เมืองกลุ่ม 1	เมืองกลุ่ม 2	เมืองกลุ่ม 3	ชนบทกลุ่ม 1	ชนบทกลุ่ม 2	ชนบทกลุ่ม 3
d_1	0.2145	0.1034		0.0627	0.0365	0.0007
d_2	0.0789	0.0048	0.0143	0.0051	0.0005	0.0174
m_{v1}	0.3836	0.1083		0.0990	0.0369	0.0181
m_{v2}	0.3240	0.1165		0.0678	0.0593	
m_{v3}	0.3074		0.0160	0.0678	0.0369	0.0295
m_{lu1}	0.5853	0.1084		0.0691	0.0371	0.0181
m_{lu2}	0.3244	0.1985		0.0678	0.0370	
m_{lu3}	0.3104		0.0293		0.0370	0.0181

การดำเนินกิจการหัตถอุตสาหกรรมในแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมในจังหวัดเชียงใหม่ โรงงานอุตสาหกรรมจะใช้แรงงานทั้งในพื้นที่เมืองและพื้นที่ชนบทโดยเฉพาะพื้นที่เมืองที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมและพื้นที่เมืองของกลุ่มอำเภอที่ 2 รวมทั้งพื้นที่ชนบทของทุกกลุ่มอำเภอ ซึ่งแสดง

ให้เห็นว่าหัตถอุตสาหกรรมจะมีการจ้างแรงงานกระจายทุกพื้นที่ในจังหวัดเชียงใหม่ ทำให้เกิดการกระจายรายได้อย่างทั่วถึง และก่อให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการใช้จ่ายทางตรงของโรงงานอุตสาหกรรม สำหรับการใช้จ่ายทางอ้อมหรือการซื้อปัจจัยการผลิตที่มีใช้แรงงานของโรงงานอุตสาหกรรมพบว่า โรงงานอุตสาหกรรมจะมีการใช้จ่ายทุกพื้นที่ในเมืองและพื้นที่ชนบทของจังหวัดเชียงใหม่โดยการใช้จ่ายจะเกิดขึ้นมากที่สุดในพื้นที่เมืองและพื้นที่ชนบทที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมและพื้นที่เมืองและพื้นที่ชนบทของกลุ่มอำเภอที่ 3 รวมทั้งยังมีการใช้จ่ายเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตจากพื้นที่อื่นๆ เช่น ภาคเหนือได้แก่ จังหวัดลำพูน เชียงราย ลำปาง แพร่ น่านและจังหวัดตาก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้แก่ จังหวัดอุดรธานี จังหวัดเลย จังหวัดขอนแก่น จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดอุบลราชธานี และภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้แก่ จังหวัดสระแก้ว และกรุงเทพมหานคร

หากพิจารณาค่าตัวคุณทวิการใช้จ่ายของโรงงานอุตสาหกรรม พบว่า กระบวนการทำงานของตัวคุณทวิ ผลกระทบที่เกิดขึ้นจะเป็นประโยชน์ทั้งพื้นที่ชนบทและพื้นที่เมือง กล่าวคือ หากมีการใช้จ่ายของโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ชนบทเท่ากับ 100 บาท จะทำให้ชาวชนบทของกลุ่มอำเภอที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม มีรายได้เกิดขึ้น 9.90 บาท และพื้นที่ชนบทของกลุ่มอำเภอที่ 2 และกลุ่มอำเภอที่ 3 จะมีระดับของผลกระทบทางเศรษฐกิจลดลงกล่าวคือ จะมีรายได้เกิดขึ้นจำนวน 5.93 บาท และ 2.95 บาท ตามลำดับ สำหรับรายได้ที่เกิดขึ้นในพื้นที่เมืองของเขตต่างๆ พบว่าเมื่อมีการใช้จ่ายของโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่เมืองเกิดขึ้น เท่ากับ 100 บาท จะทำให้มีรายได้เกิดขึ้นในพื้นที่เมืองของกลุ่มอำเภอที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม เท่ากับ 58.53 บาท และจะทำให้ระดับของผลกระทบทางเศรษฐกิจลดลงตามระยะทางที่ห่างออกไปจากแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม กล่าวคือ จะทำให้มีรายได้เกิดขึ้นในพื้นที่เมืองของกลุ่มอำเภอที่ 2 และกลุ่มอำเภอที่ 3 จำนวน 19.85 บาท และ 2.93 บาท ตามลำดับ

รายได้ที่เกิดขึ้นในพื้นที่เมืองและพื้นที่ชนบทจะมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดเจน และระดับของผลกระทบทางเศรษฐกิจที่พิจารณาจากค่าตัวคุณทวิของพื้นที่เมืองที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม กับพื้นที่เมืองของกลุ่มอำเภอที่ 2 และพื้นที่เมืองกลุ่มอำเภอที่ 3 จะมีค่าตัวคุณทวิที่ต่างกันมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าพื้นที่เมืองที่เป็นแหล่งที่ตั้งของอุตสาหกรรมเป็นที่รวมของกิจกรรมทางเศรษฐกิจมากมาย อีกทั้งยังเป็นแหล่งที่มีการจ้างแรงงานภายในพื้นที่ และวัตถุดิบที่ใช้ประกอบกิจการในหัตถอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ก็จะหาได้จากในพื้นที่ดังกล่าวด้วย จึงทำให้เกิดรายได้ทั้งทางตรงและรายได้ทางอ้อมมากที่สุดในพื้นที่เมืองที่เป็นแหล่งที่ตั้งหัตถอุตสาหกรรม

ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า การใช้จ่ายของโรงงานหัตถอุตสาหกรรมทั้งทางตรงและทางอ้อมจะส่งผลให้เกิดการใช้จ่ายต่อเนื่องจากการซื้อสินค้าและบริการทั้งจากคนในพื้นที่เมือง

และพื้นที่ชนบทที่เป็นแหล่งที่ตั้ง รวมถึงในพื้นที่กลุ่มอำเภอที่ไม่ใช่แหล่งที่ตั้งอีกด้วย โดยรูปแบบของการใช้จ่ายในพื้นที่ที่จะส่งผลให้เกิด Induce Impact ที่มีความสัมพันธ์กันระหว่างพื้นที่ในเขตต่างๆ ในจังหวัดทั้งพื้นที่เมืองและพื้นที่ชนบท

2) รายได้ที่เกิดขึ้นและค่าตัวคูณทวีที่เกิดขึ้นจากการใช้จ่ายของแรงงาน

การใช้จ่ายของแรงงานที่ทำงานในแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมเพื่อบริโภคสินค้าและบริการทำให้เมืองและชนบทได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจ สรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 6.5 แสดงรายได้ที่เกิดขึ้นและค่าตัวคูณทวีที่เกิดขึ้นจากการใช้จ่ายของแรงงาน

	เมืองกลุ่ม 1	เมืองกลุ่ม 2	เมืองกลุ่ม 3	ชนบทกลุ่ม 1	ชนบทกลุ่ม 2	ชนบทกลุ่ม 3
d_i	0.4064	0.0214		0.0749	0.0451	
m_i	0.8107	0.0394		0.1094	0.0724	

จากตาราง 6.5 ผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากการใช้จ่ายของแรงงาน จะก่อให้เกิดผลประโยชน์ทั้งในพื้นที่เมืองและพื้นที่ชนบทที่คนงานอาศัยอยู่ โดยเฉพาะในพื้นที่เมืองที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม กล่าวคือ เมื่อมีการใช้จ่ายของแรงงานเพื่อซื้อสินค้าและบริการจำนวน 100 บาท ในพื้นที่เมืองกลุ่มต่างๆ ทำให้รายได้เกิดขึ้นในพื้นที่เมืองที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมจำนวน 40.64 บาท ซึ่งมากกว่ารายได้ที่เกิดขึ้นในพื้นที่เมืองของกลุ่มอำเภออื่นๆ เนื่องจากพื้นที่เมืองที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมของจังหวัดเชียงใหม่มีบทบาทเป็นเมืองศูนย์กลางความเจริญของภาคเหนือ ดังนั้นจึงมีสินค้าและบริการที่หลากหลาย สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างเพียงพอ คนงานส่วนใหญ่จึงมีการใช้จ่ายในพื้นที่เมืองดังกล่าวมากกว่าพื้นที่อื่นๆ รองลงมา เมื่อมีการใช้จ่ายของแรงงานเพื่อซื้อสินค้าและบริการจำนวน 100 บาท ในพื้นที่เมืองของกลุ่มอำเภอที่ 2 ทำให้รายได้เกิดขึ้นในพื้นที่เมืองของกลุ่มอำเภอที่ 2 จำนวนเพียง 2.14 บาท

สำหรับในพื้นที่ชนบทการใช้จ่ายของแรงงานจะเกิดเฉพาะในพื้นที่ชนบทที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมและพื้นที่ชนบทของกลุ่มอำเภอที่ 2 โดยการใช้จ่ายของแรงงานเพื่อซื้อสินค้าและบริการจำนวน 100 บาท โดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการใช้จ่ายเพื่อซื้ออาหารและของใช้เบ็ดเตล็ดในชีวิตประจำวันจากศูนย์บริการการค้าส่งเช่น บิ๊กซี โลตัส คาร์ฟูร์ เป็นต้น ประกอบกับร้านค้าภายในหมู่บ้าน ทำให้มีรายได้เกิดขึ้นในพื้นที่ชนบทที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมจำนวน

7.49 บาท และเมื่อมีการใช้จ่ายของคนงานเพื่อซื้อสินค้าและบริการ จำนวน 100 บาท ในพื้นที่ชนบทของกลุ่มอำเภอที่ 2 จะทำให้มีรายได้เกิดขึ้นในพื้นที่ชนบทของกลุ่มอำเภอที่ 2 จำนวน 4.51 บาท

หากพิจารณาจากค่าตัวคุณทวีที่เกิดจากการใช้จ่ายของคนงาน ปรากฏว่า โดยกระบวนการทำงานของคุณทวี รายจ่ายทุกๆ 100 บาทที่เกิดขึ้นในพื้นที่เมืองของกลุ่มอำเภอต่างๆ ของคนงาน จะทำให้มีเงินเกิดขึ้นในพื้นที่เมืองที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมจำนวน 81.07 บาท และรายได้ที่เกิดขึ้นในพื้นที่เมืองของกลุ่มอำเภอที่ 2 มีเพียง 3.94 บาทเท่านั้น สำหรับในพื้นที่ชนบทกระบวนการทำงานของคุณทวีที่เกิดจากการใช้จ่ายของคนงาน ปรากฏว่าการใช้จ่ายของคนงานจะเกิดขึ้นในพื้นที่ชนบทที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมและพื้นที่ชนบทของกลุ่มอำเภอที่ 2 โดยการใช้จ่ายของคนงานทุกๆ 100 บาท จะทำให้มีจำนวนเงินเกิดขึ้น 10.94 บาท และ 7.24 บาทตามลำดับ

สามารถสรุปได้ว่า ผลกระทบทางเศรษฐกิจจะเกิดขึ้นในพื้นที่เมืองที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมมากที่สุด รองลงมาจะเกิดขึ้นในพื้นที่ชนบทที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม เนื่องจากพื้นที่เมืองและพื้นที่ชนบทของกลุ่มอำเภอที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมเป็นที่รวมของกิจกรรมทางเศรษฐกิจมากมาย มีความหลากหลายของสินค้าและบริการ ทำให้คนงานมักจะซื้อสินค้าและบริการต่างๆ ในพื้นที่เมืองที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม แล้วนำกลับไปบริโภคยังที่อยู่อาศัยของคนงาน กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการใช้จ่ายของคนงานส่วนใหญ่จึงเกิดขึ้นในพื้นที่เมืองที่คนงานเดินทางเข้ามาทำงานมีการใช้จ่ายในพื้นที่ดังกล่าวมากที่สุด สำหรับพื้นที่ชนบทของกลุ่มอำเภอที่ 2 จะมีผลกระทบทางเศรษฐกิจมากกว่าพื้นที่เมืองของกลุ่มอำเภอที่ 2 เนื่องจากคนงานส่วนใหญ่จะพักอาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่ชนบทกลุ่มอำเภอที่ 2 ประกอบกับพื้นที่ดังกล่าวมีระยะทางที่ใกล้กับแหล่งงานด้วย จึงทำให้เกิดการใช้จ่ายขึ้นในพื้นที่ชนบทของกลุ่มอำเภอที่ 2 มากกว่า

3) รายได้ที่เกิดขึ้นและค่าตัวคุณทวีที่เกิดจากการใช้จ่ายของชาวเมือง

การใช้จ่ายของชาวเมืองที่มีรายได้จากการใช้จ่ายของโรงงาน คนงาน ชาวเมือง และชาวชนบท เพื่อบริโภคสินค้าและบริการ ทำให้เมืองได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจ สามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 6.6 แสดงรายได้ที่เกิดขึ้นและค่าตัวคูณทวีที่เกิดขึ้นจากการใช้จ่ายของชาวเมือง

	เมืองแหล่งที่ตั้ง อุตสาหกรรม	เมือง กลุ่ม 2	เมือง กลุ่ม 3	ชนบทแหล่งที่ตั้ง อุตสาหกรรม	ชนบท กลุ่ม 2	ชนบท กลุ่ม 3
d_{u1}	0.4987	0.0017		0.0197	0.0048	0.0033
d_{u2}	0.0957	0.4550		0.0015	0.0013	
d_{u3}	0.0547		0.5109		0.0031	0.0034
M_{u1}	1.9950	1.0017		0.0287	0.0048	0.0033
M_{u2}	1.1059	1.8349		0.0015	0.0021	
M_{u3}	1.0579		2.0446		0.0031	0.0055

จากตาราง 6.6 เมื่อพิจารณาผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นเฉพาะท้องถิ่นพบว่า การใช้จ่ายของชาวเมืองในพื้นที่เมืองทั้ง 3 กลุ่ม ทำให้มีรายได้เกิดขึ้นในพื้นที่เมืองทั้ง 3 เขต กล่าวคือ เมื่อชาวเมืองที่อาศัยอยู่ในเมืองที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าและบริการในพื้นที่เมืองที่ตนเองอาศัยอยู่จำนวน 100 บาท จะทำให้มีรายได้เกิดขึ้นจำนวน 49.87 บาท รองลงมาจะทำให้มีรายได้เกิดขึ้นในพื้นที่ชนบทที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมจำนวน 1.97 บาท สำหรับรายได้ที่เกิดขึ้นในพื้นที่เมืองและพื้นที่ชนบทอื่นๆ ในจังหวัดเชียงใหม่จะเกิดขึ้นน้อยมากคือ มีรายได้เกิดขึ้นไม่ถึง 1 บาท

สำหรับชาวเมืองที่อาศัยในพื้นที่เมืองของกลุ่มอำเภอที่ 2 เมื่อมีการใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าและบริการเกิดขึ้นในเมืองของตนเอง จำนวน 100 บาท จะทำให้มีรายได้เกิดขึ้นภายในเมืองของตนเองจำนวน 45.50 บาท และทำให้มีรายได้เกิดขึ้นในเมืองแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมจำนวน 9.57 บาท สำหรับในพื้นที่ชนบทแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมและพื้นที่ชนบทของกลุ่มอำเภอที่ 2 ที่ชาวเมืองของกลุ่มอำเภอที่ 2 มีการใช้จ่ายจำนวน 100 บาท จะทำให้มีรายได้เกิดขึ้นน้อยมาก

สำหรับการใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าและบริการของชาวเมืองในกลุ่มอำเภอที่ 3 จำนวน 100 บาท ที่ใช้จ่ายในพื้นที่เมืองที่ตนเองอาศัยอยู่ จะทำให้มีรายได้เกิดขึ้นในเมืองของกลุ่มอำเภอที่ตนเองอาศัยอยู่ จำนวน 51.09 บาท รองลงมาจะทำให้มีรายได้เกิดขึ้นในเมืองจำนวน 5.47 บาท และจะทำให้มีรายได้เกิดขึ้นน้อยมากคือ รายได้ไม่ถึง 1 บาทในพื้นที่ชนบทของกลุ่มอำเภอที่ 3 และพื้นที่ชนบทของกลุ่มอำเภอที่ 2

โดยสรุปการใช้จ่ายของชาวเมืองจะเกิดผลประโยชน์โดยตรงในพื้นที่เมืองเป็นส่วนใหญ่ สำหรับในพื้นที่ชนบทผลประโยชน์จะเกิดขึ้นโดยอ้อมในรูปของการใช้จ่ายเพื่ออาหารที่พ่อค้าซื้อผลผลิตการเกษตรที่ผลิตในพื้นที่ชนบทมาประกอบอาหารขายให้กับชาวเมืองต่อไป

หากพิจารณาค่าตัวคุณทวีที่เกิดจากการใช้จ่ายของชาวเมือง พบว่าโดยกระบวนการทำงานของตัวคุณทวีการใช้จ่ายของชาวเมืองที่อาศัยอยู่กลุ่มอำเภอที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม หากมีการใช้จ่ายเกิดขึ้นในพื้นที่เมืองของกลุ่มอำเภอที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมจำนวน 100 บาท จะทำให้มีเงินเกิดขึ้นจำนวน 199 บาท รองลงมาหากชาวเมืองของกลุ่มอำเภอที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมใช้จ่ายในเมืองของกลุ่มอำเภอที่ 2 จำนวน 100 บาท จะทำให้มีเงินเกิดขึ้นในเมืองของกลุ่มอำเภอที่ 2 จำนวน 100 บาทเช่นกัน สำหรับการใช้จ่ายของชาวเมืองของกลุ่มอำเภอที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ชนบทแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม พื้นที่ชนบทกลุ่มอำเภอที่ 2 และพื้นที่ชนบทกลุ่มอำเภอที่ 3 จำนวน 100 บาท จะทำให้มีเงินเกิดขึ้นจำนวนน้อยมากคือ 2.87 บาท , 0.48 บาท และ 0.33 บาท ตามลำดับ

สำหรับการใช้จ่ายของชาวเมืองกลุ่มอำเภอที่ 2 พบว่าการใช้จ่ายของชาวเมืองจำนวน 100 บาทที่ใช้จ่ายในเมืองที่ตนอาศัยอยู่ โดยผ่านกระบวนการทำงานของตัวคุณทวี จะทำให้มีเงินเกิดขึ้นจำนวน 183 บาท และจะทำให้มีเงินเกิดขึ้นในพื้นที่เมืองที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม จำนวน 110 บาท สำหรับการใช้จ่ายในพื้นที่ชนบทของกลุ่มอำเภอที่ตนอาศัยอยู่ และพื้นที่ชนบทแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม จะทำให้มีเงินเกิดขึ้นจำนวนน้อยมากคือมีเพียง 0.21 บาท และ 0.15 บาทเท่านั้น

ในทำนองเดียวกันการใช้จ่ายของชาวเมืองกลุ่มอำเภอที่ 3 หากมีการใช้จ่ายในเมืองของตนเอง จำนวน 100 บาท โดยผ่านกระบวนการทำงานของตัวคุณทวี จะทำให้มีเงินเกิดขึ้นถึงจำนวน 204 บาท และจะทำให้มีเงินเกิดขึ้นในพื้นที่เมืองที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม จำนวน 105 บาท สำหรับการใช้จ่ายในพื้นที่ชนบทของกลุ่มอำเภอที่ 3 และพื้นที่ชนบทของกลุ่มอำเภอที่ 2 จะทำให้มีเงินเกิดขึ้นจำนวนน้อยมากคือมีเพียง 0.55 บาท และ 0.31 บาทเท่านั้น

ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า รายได้ที่เกิดจากการใช้จ่ายของชาวเมืองในจังหวัดเชียงใหม่เกิดขึ้นในเขตเมืองที่ชาวเมืองเขตนั้นอาศัยอยู่มากที่สุด รองลงมาจะเกิดขึ้นในพื้นที่เมืองอีกเขตหนึ่งที่มีพื้นที่ติดต่อกัน ยกเว้นการใช้จ่ายของชาวเมืองกลุ่มอำเภอที่ 3 จะพบว่า รายได้ที่เกิดจากการใช้จ่ายรองลงมาของชาวเมืองกลุ่มอำเภอที่ 3 จะมีรายได้เกิดขึ้นในพื้นที่เมืองที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม และไม่พบรายได้ที่เกิดขึ้นในพื้นที่เมืองของกลุ่มอำเภอที่ 2 ทั้งนี้เพราะพื้นที่เมืองของกลุ่มอำเภอที่ 2 มีระยะทางไกลกับเมืองแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมซึ่งมีความเป็นเมืองสูงและมี

ความพร้อมในการให้บริการสินค้า ดังนั้นจึงทำให้ชาวเมืองกลุ่มอำเภอที่ 3 มีความสนใจมาใช้บริการในพื้นที่เมืองที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมมากกว่าพื้นที่เมืองของกลุ่มอำเภอที่ 2 ที่มีลำดับศักยภาพให้บริการที่ต่ำกว่า

4) รายได้ที่เกิดขึ้นและค่าตัวคุณทวีที่เกิดจากการใช้จ่ายของชาวชนบท

การใช้จ่ายของชาวชนบทที่มีรายได้จากการใช้จ่ายของโรงงาน คนงาน ชาวเมือง และชาวชนบท เพื่อบริโภคสินค้าและบริการ ทำให้หมู่บ้านชนบทได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจ โดยผลกระทบทางเศรษฐกิจจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในพื้นที่ชนบทมากกว่าพื้นที่เมือง สามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 6.7 แสดงรายได้ที่เกิดขึ้นและค่าตัวคุณทวีจากการใช้จ่ายของชาวชนบท

	เมืองแหล่งที่ตั้ง อุตสาหกรรม	เมือง กลุ่ม 2	เมือง กลุ่ม 3	ชนบทแหล่งที่ตั้ง อุตสาหกรรม	ชนบท กลุ่ม 2	ชนบท กลุ่ม 3
d_{v1}	0.2352	0.0010		0.3157	0.0004	0.0004
d_{v2}	0.0945	0.0715		0.0006	0.3771	
d_{v3}	0.0456		0.1058	0.0004	0.0003	0.3871
M_{v1}	0.4692	0.0010		1.4613	1.0004	1.0004
M_{v2}	0.1045	0.1312		1.0006	1.6054	
M_{v3}	0.0482		0.2163	1.0004	1.0003	1.6316

เมื่อพิจารณารายได้ที่เกิดขึ้นโดยรวม พบว่า การใช้จ่ายของชาวชนบทนอกจากจะก่อให้เกิดรายได้ภายในท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่แล้วยังก่อให้เกิดรายได้ในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร และพื้นที่ภาคเหนือด้วย โดยการใช้จ่ายของชาวชนบทที่เกิดขึ้นในพื้นที่ดังกล่าวเป็นไปเพื่อการศึกษา และการพักผ่อนหย่อนใจเป็นสำคัญ

จากตาราง 6.7 เมื่อพิจารณาผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นเฉพาะท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าเมื่อชาวชนบทที่อาศัยอยู่ในอำเภอที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าและบริการในหมู่บ้านที่ตนเองอาศัยอยู่จำนวน 100 บาท จะทำให้มีรายได้เกิดขึ้นจำนวน 31.57 บาท รองลงมาจะทำให้มีรายได้เกิดขึ้นในพื้นที่เมืองที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมโดยเกิด

จากการที่ชาวชนบทเข้าไปใช้บริการในพื้นที่ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการใช้จ่ายเพื่อเครื่องนุ่งห่ม ค่าใช้จ่ายเพื่อการเดินทาง ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา และค่าใช้จ่ายเพื่อการรักษาพยาบาล โดยจะทำให้มีรายได้เกิดขึ้นจำนวนถึง 23.52 บาท สำหรับรายได้ที่เกิดขึ้นในพื้นที่เมืองและพื้นที่ชนบทอื่นๆ ในจังหวัดเชียงใหม่จะเกิดขึ้นน้อยมากคือ มีรายได้เกิดขึ้นไม่ถึง 1 บาท

สำหรับชาวชนบทที่อาศัยในพื้นที่ชนบทของกลุ่มอำเภอที่ 2 เมื่อมีการใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าและบริการเกิดขึ้นในหมู่บ้านของตนเอง จำนวน 100 บาท จะทำให้มีรายได้เกิดขึ้นภายในหมู่บ้านของตนเองจำนวน 37.71 บาท และจะทำให้มีรายได้เกิดขึ้นในพื้นที่เมืองแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมและพื้นที่เมืองของกลุ่มอำเภอที่ 2 จำนวน 9.45 บาท และ 7.15 บาท ตามลำดับ

สำหรับการใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าและบริการของชาวชนบทในกลุ่มอำเภอที่ 3 จำนวน 100 บาท ที่ใช้จ่ายในพื้นที่หมู่บ้านที่ตนเองอาศัยอยู่ จะทำให้มีรายได้เกิดขึ้นในหมู่บ้านที่ตนอาศัยอยู่ จำนวน 38.71 บาท และรายได้จะเกิดขึ้นในพื้นที่เมืองของกลุ่มอำเภอที่ 3 และเมืองที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมจำนวน 10.58 บาท และ 4.56 บาท ตามลำดับ สำหรับในพื้นที่ชนบทของกลุ่มอำเภอที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม และพื้นที่ชนบทของกลุ่มอำเภอที่ 2 ที่ชาวชนบทของกลุ่มอำเภอที่ 3 มีการใช้จ่ายจำนวน 100 บาท จะทำให้มีรายได้เกิดขึ้นน้อยมากคือ มีรายได้เกิดขึ้นไม่ถึง 1 บาท

หากพิจารณาค่าตัวคุณทวีที่เกิดจากการใช้จ่ายของชาวชนบท พบว่าโดยกระบวนการทำงานของตัวคุณทวีการใช้จ่ายของชาวชนบทที่อาศัยอยู่กลุ่มอำเภอที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม หากมีการใช้จ่ายเกิดขึ้นในพื้นที่หมู่บ้านของตนเอง จำนวน 100 บาท จะทำให้มีเงินเกิดขึ้นในหมู่บ้าน จำนวน 146 บาท รองลงมาจะมีรายได้เกิดขึ้นในพื้นที่ชนบทของกลุ่มอำเภอที่ 2 และพื้นที่ชนบทของกลุ่มอำเภอที่ 3 จำนวน 100 บาท สำหรับการใช้จ่ายของชาวชนบทของกลุ่มอำเภอที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่เมืองที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม และพื้นที่เมืองของกลุ่มอำเภอที่ 2 จำนวน 100 บาท จะทำให้มีเงินเกิดขึ้นจำนวน 46.92 บาท และ 0.10 บาท ตามลำดับ

สำหรับการใช้จ่ายของชาวชนบทกลุ่มอำเภอที่ 2 พบว่าการใช้จ่ายของชาวชนบทจำนวน 100 บาทที่ใช้จ่ายในหมู่บ้านที่ตนอาศัยอยู่ โดยผ่านกระบวนการทำงานของตัวคุณทวี จะทำให้มีเงินเกิดขึ้นจำนวน 160 บาท และจะทำให้มีรายได้เกิดขึ้นในพื้นที่ชนบทที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม จำนวน 100 บาท สำหรับการใช้จ่ายของชาวชนบทกลุ่มอำเภอที่ 2 ในพื้นที่เมืองของกลุ่มอำเภอที่ตนอาศัยอยู่ และพื้นที่เมืองแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม จะทำให้มีเงินเกิดขึ้นจำนวน 13.12 บาท และ 10.45 บาท ตามลำดับ

ในทำนองเดียวกันการใช้จ่ายของชาวชนบทกลุ่มอำเภอที่ 3 หากมีการใช้จ่ายในหมู่บ้านของตนเอง จำนวน 100 บาท โดยผ่านกระบวนการทำงานของตัวคุณทวี จะทำให้มีเงินเกิดขึ้นถึงจำนวน 163 บาท และจะทำให้มีรายได้เกิดขึ้นในพื้นที่ชนบทที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม และพื้นที่ชนบทของกลุ่มอำเภอที่ 2 จำนวน 100 บาท สำหรับการใช้จ่ายของชาวชนบทกลุ่มอำเภอที่ 3 ในพื้นที่เมืองของกลุ่มอำเภอที่ 3 และพื้นที่เมืองของกลุ่มอำเภอที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม จะทำให้มีเงินเกิดขึ้นจำนวน 21.63 บาท และ 4.82 บาท ตามลำดับ

ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า รายได้ที่เกิดจากการใช้จ่ายของชาวชนบทในจังหวัดเชียงใหม่เกิดขึ้นในเขตพื้นที่ที่ชาวชนบทเขตนั้นอาศัยอยู่มากที่สุด รองลงมาจะเกิดขึ้นในพื้นที่ชนบทอีกเขตหนึ่ง และพื้นที่เมืองในเขตเดียวกัน ตามลำดับ โดยมีรายได้เกิดขึ้นน้อยที่สุดในพื้นที่เมืองที่อยู่ต่างเขตกัน

โดยสรุปผลกระทบทางเศรษฐกิจของหัตถอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ขึ้นอยู่กับปัจจัยการผลิตคือ วัตถุดิบและแรงงานเป็นสำคัญ มิได้ขึ้นอยู่กับระยะทางระหว่างพื้นที่เมืองกับชนบท พิจารณาได้จากผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในพื้นที่เมืองที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม โดยเฉพาะผลกระทบจากการจ้างแรงงานที่มีทักษะ ความสามารถจากหลายสาขาวิชาชีพที่มีอยู่ในพื้นที่เมืองประกอบกับแรงงานส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในพื้นที่เมืองด้วย ส่วนผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในพื้นที่ชนบทจะเป็นผลกระทบจากการซื้อปัจจัยการผลิตที่มีใช้แรงงานนั้นก็คือ การซื้อวัตถุดิบเพื่อนำมาใช้ประกอบการผลิตในกิจการหัตถอุตสาหกรรม ซึ่งพบว่าจะมีผลกระทบเกิดขึ้นกระจายทุกพื้นที่ทั้งพื้นที่เมืองและพื้นที่ชนบทในจังหวัดเชียงใหม่ และพื้นที่จังหวัดใกล้เคียงรวมทั้งระดับภาคและต่างประเทศด้วย เนื่องจากหัตถอุตสาหกรรมเป็นอุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อสนองความต้องการของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ประกอบกับรัฐบาลส่งเสริมทางด้านการท่องเที่ยวอย่างมากภายในจังหวัดเชียงใหม่ ดังนั้นการดำเนินกิจการหัตถอุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อสนองความต้องการของการท่องเที่ยวจึงมีอิทธิพลก่อให้เกิดผลกระทบที่เป็นประโยชน์ต่อชนบท อาจกล่าวได้ว่ามีผลการแพร่ขยาย (Spread effect) จากพื้นที่เมืองสู่พื้นที่ชนบท โดยอาศัยความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจที่มีอยู่ต่อกันระหว่างเมืองกับชนบท

6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวางแผน

ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนโดยเน้นที่เป้าหมายในระดับชาติ ระดับภาค ระดับจังหวัด กล่าวคือ ทำให้สามารถกำหนดเป้าหมายของการวางแผนพัฒนาในระดับต่างๆ ได้ชัดเจนและมีความเกี่ยวข้องกับพื้นที่หรือกายภาพมากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งการวางแผนพัฒนาภาคและจังหวัด เนื่องจากผลการวิจัยทำให้ทราบศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะการพัฒนาอุตสาหกรรม รัฐบาลต้องการให้จังหวัดเชียงใหม่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางหรือเมืองหลักของภูมิภาคเพื่อกระจายความเจริญสู่ชนบทโดยรอบ แต่การที่จะดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนี้จะต้องมีการส่งเสริมทางอุตสาหกรรม ดังนั้นการทราบปริมาณผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในพื้นที่เมืองและพื้นที่ชนบทอันเป็นผลมาจากการดำเนินกิจการของหัตถอุตสาหกรรมจึงเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาดังกล่าวคือ ปริมาณผลกระทบทางเศรษฐกิจสามารถใช้ในการคาดประมาณการเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินที่จะเกิดขึ้น ทำให้การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาในอนาคตสามารถกำหนดขึ้นในรูปของปริมาณตัวเลขที่ชัดเจน เมื่อทราบว่าจำนวนเงินดำเนินการอุตสาหกรรมจำนวนเท่าใดจะก่อให้เกิดรายได้ในระบบเศรษฐกิจในพื้นที่เป็นจำนวนมากน้อยเพียงใด จะทำให้ทราบว่าสมควรที่จะส่งเสริมให้เกิดการดำเนินกิจการในระบบเศรษฐกิจหรือพื้นที่นั้นเท่ากับเท่าใดจึงจะบรรลุเป้าหมาย นับว่าเป็นประโยชน์ต่อการคาดประมาณผลกระทบหรือผลประโยชน์จากการขยายการดำเนินกิจการของอุตสาหกรรมหรือจากการดำเนินกิจการอุตสาหกรรมใหม่ที่จะมีในพื้นที่ การคาดประมาณนี้จะใช้ในการวางแผนเพื่อสนองความต้องการของรัฐและเอกชนในพื้นที่ เช่น ใช้ในการคาดประมาณจำนวนเงินดำเนินการภาคอุตสาหกรรมที่จะต้องสร้างขึ้นเพื่อที่จะบรรลุถึงเป้าหมายของจำนวนเงินทั้งหมดที่กำหนดในพื้นที่หรือภาค และใช้ในการพิจารณากิจกรรมที่ก่อให้เกิดผลกระทบที่เป็นประโยชน์ต่อพื้นที่หรือภาค

นอกจากนี้ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการคาดประมาณการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพที่จะเกิดขึ้น เช่นเมื่อทราบว่าผลกระทบหรือรายได้ที่เกิดจากการใช้จ่ายของอุตสาหกรรมเกิดขึ้นมากในพื้นที่ใด เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงของการใช้จ่ายของอุตสาหกรรมเกิดขึ้น ก็สามารถมีการเตรียมการทางกายภาพให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงการใช้จ่ายที่เกิดขึ้น การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพอาจอยู่ในรูปของการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของกิจกรรมประเภทต่างๆ เช่น เมื่ออุตสาหกรรมมีการขยายตัว ทำให้เกิดความต้องการพื้นที่ที่จะรองรับโรงงานอุตสาหกรรม นั้นหมายถึงพื้นที่สำหรับการเกษตรอาจจะต้องถูกรุกกล้า ดังนั้นจะต้องมีการวางแผนเพื่อเตรียมรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงทีจึงจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา

ในการศึกษาถึงหัตถอุตสาหกรรมในจังหวัดเชียงใหม่ ทำให้ทราบว่าเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญยิ่งต่อจังหวัดเชียงใหม่ รวมถึงเป็นอุตสาหกรรมที่สามารถทำรายได้เข้าสู่ประเทศเป็นจำนวนมาก ในการที่จะพัฒนาอุตสาหกรรมให้มีความก้าวหน้าจำเป็นต้องมีการวางแผนเพื่อการพัฒนาที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมสูงสุด และจากการศึกษาวิจัยทำให้สามารถเสนอข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาพื้นที่ที่เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจของหัตถอุตสาหกรรม

จากผลการศึกษาพบว่า ผลกระทบทางเศรษฐกิจของหัตถอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ขึ้นอยู่กับปัจจัยการผลิตเป็นสำคัญ โดยเฉพาะปัจจัยทางด้านวัตถุดิบ และแรงงาน พิจารณาได้จากผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในพื้นที่เมืองที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม ซึ่งประกอบด้วยชุมชนที่สำคัญคือ เทศบาลนครเชียงใหม่ และเทศบาลตำบลช้างเผือก ในอำเภอเมืองเชียงใหม่ และเทศบาลตำบลสันกำแพง และเทศบาลตำบลต้นเปา ในเขตอำเภอสันกำแพง จากตัวเลขผลกระทบทางเศรษฐกิจของหัตถอุตสาหกรรมที่มีระดับสูงสุด ทั้งนี้เนื่องจากพื้นที่เมืองที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมเป็นที่รวมของกิจกรรมทางเศรษฐกิจมากมาย และมีการกระจุกตัวของหัตถอุตสาหกรรมอย่างหนาแน่น อีกทั้งยังเป็นแหล่งที่มีการจ้างแรงงานภายในพื้นที่เนื่องจากแรงงานส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในพื้นที่เมืองและเป็นแหล่งรวมวัตถุดิบที่ใช้ประกอบกิจการในหัตถอุตสาหกรรม จึงทำให้เกิดรายได้ทางตรงและรายได้ทางอ้อมมากที่สุดในพื้นที่เมืองดังกล่าว ส่งผลให้เกิดการหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจที่มีผลต่อปริมาณผลกระทบทั้งหมด โดยที่ในการวางแผนพัฒนาสมควรที่จะปฏิบัติให้เกิดความสอดคล้องกับบทบาทของเมืองในอนาคต ดังนั้นในการวางแผนจึงสมควรเน้นด้านการเตรียมบริการขั้นพื้นฐานทั้งประปา โทรศัพท์ ไฟฟ้า ระบบการกำจัดขยะมูลฝอย อีกทั้งระบบการจราจร การขนส่งในพื้นที่เมืองให้มีการกระจายไปยังพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการปรับปรุงเส้นทางคมนาคมที่ใช้ประโยชน์ในการสัญจรของประชาชน รวมถึงการขนส่งวัตถุดิบหรือสินค้าจากโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งจะต้องมีการพัฒนาระบบโครงข่ายถนนให้ครอบคลุมทั้งพื้นที่ให้มีการเชื่อมโยงกันระหว่างพื้นที่เมืองหลักกับพื้นที่ชุมชนที่อยู่โดยรอบเมืองเชียงใหม่ เช่น อำเภอดอยสะเก็ด อำเภอแมริม อำเภอสารภี และอำเภอหางดง เป็นต้น นอกจากนี้จะต้องมีการปรับปรุงระบบการเดินรถโดยสารให้ได้มาตรฐานเหมาะสมกับความต้องการในการเดินทางเข้ามาทำงานของแรงงานในแต่ละพื้นที่ ซึ่งถ้าได้มีการพัฒนาดังกล่าวจะส่งผลให้เกิดการจ้างแรงงานจากพื้นที่ชนบทเข้าสู่แหล่งแรงงานมากขึ้น ทำให้คนมีงานทำ และมีรายได้เพิ่มขึ้น

บทบาทอีกประการหนึ่งของพื้นที่เมืองที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม คือการที่มีสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาหลายแห่ง และยังมีสถาบันเทคโนโลยี วิทยาลัยเทคนิค โรงเรียนสารพัดช่างต่างๆ เป็นจำนวนมาก จึงนับเป็นแหล่งผลิตทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพแห่งหนึ่งของประเทศ และเป็นแหล่งผลิตแรงงานฝีมือที่สำคัญที่จะช่วยสนับสนุนภาคอุตสาหกรรม ทั้งในด้านการผลิตบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และความชำนาญ เพื่อป้อนโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ และในการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิต ซึ่งในปัจจุบันสถาบันวิจัยและห้องทดลองต่างๆ ในสถาบันการศึกษาชั้นสูงก็ได้ให้บริการแก่ผู้ประกอบการธุรกิจภาคเอกชนอยู่แล้ว ดังนั้นภาครัฐควรมีความพร้อมด้านแรงงานเพื่อให้สามารถรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมโดยสนับสนุนให้ภาคเอกชนในพื้นที่ร่วมกับสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานจัดการฝึกอบรมแรงงานใหม่ที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานและแรงงานที่ทำงานในปัจจุบันให้มีความรู้และสามารถยกระดับฝีมือแรงงาน ให้สอดคล้องกับความต้องการแรงงานของภาคอุตสาหกรรมและภาวะตลาด และเพื่อสนองความต้องการของภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม ภาครัฐจะจัดให้มีโรงเรียนสารพัดช่างขยายลงไปในระดับอำเภอ เพื่อเป็นการเพิ่มแรงงานที่มีฝีมือ ทักษะและความชำนาญในสาขาวิชาชีพ

สำหรับผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในพื้นที่ชนบทจะมีผลกระทบทางเศรษฐกิจเกิดขึ้นค่อนข้างน้อยโดยเฉพาะพื้นที่ชนบทที่อยู่ห่างไกลจากตัวเมืองเชียงใหม่ เช่น พื้นที่ชนบทของกลุ่มอำเภอที่ 2 และพื้นที่ชนบทของกลุ่มอำเภอที่ 3 เนื่องจากเหตุผลทางด้านระยะทางที่ห่างไกล ประกอบกับบางพื้นที่มีการเข้าถึงยาก รวมถึงการเป็นพื้นที่ที่ไม่ได้สนองความต้องการทางด้านปัจจัยการผลิตโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยทางด้านแรงงาน แต่อย่างไรก็ตามพื้นที่ชนบทดังกล่าวจะเป็นพื้นที่ที่สามารถสนองความต้องการด้านวัตถุดิบได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้พื้นที่ดังกล่าวมีการผลิตวัตถุดิบเพื่อตอบสนองความต้องการของอุตสาหกรรม ซึ่งในการผลิตวัตถุดิบนั้นจำเป็นที่จะต้องใช้แรงงานในท้องถิ่นเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้เกิดการจ้างงานที่มากขึ้นแต่การจ้างงานจะเป็นการจ้างงานที่อยู่ในพื้นที่นั้นๆ มิได้เป็นการจ้างงานที่เกิดขึ้นโดยตรงในพื้นที่เมืองที่เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม ดังนั้นข้อเสนอแนะในการพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวจึงควรสนับสนุนแนวทางการปฏิบัติให้เป็นไปตามบทบาทของพื้นที่นั้นๆ กล่าวคือ พื้นที่ชนบทดังกล่าวมีความพร้อมในการผลิตวัตถุดิบที่สามารถสนองตอบต่อหัตถอุตสาหกรรม ดังนั้นจึงต้องมีการวางแผนให้เกิดการผลิตวัตถุดิบให้มากขึ้น โดยไม่จำเป็นต้องสั่งซื้อวัตถุดิบจากต่างประเทศ เมื่อมีการส่งเสริมให้เกิดการผลิตแล้วแรงงานก็จะมีมากขึ้นตามไปด้วย ซึ่งจะส่งผลให้คนในท้องถิ่นดังกล่าวมีงานทำและก่อให้เกิดรายได้ขึ้นในพื้นที่ ดังนั้นการซื้อปัจจัยการผลิตที่มีใช้แรงงานจากชนบทจึงเป็นสิ่งจำเป็นและก่อให้เกิดผลกระทบที่เป็นประโยชน์ต่อพื้นที่ชนบทเป็นอย่างมาก

6.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดทางด้านเงินทุนและเวลา อีกทั้งยังเป็นการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับผลกระทบทางเศรษฐกิจของหัตถอุตสาหกรรมที่มีต่อเศรษฐกิจท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งสามารถสรุปเพียงผลกระทบที่เกิดจากสาขาหัตถอุตสาหกรรมเท่านั้น ไม่สามารถครอบคลุมถึงธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องกับหัตถอุตสาหกรรมทุกประเภทที่ยังมีอีกมากในจังหวัดเชียงใหม่ได้ทั้งหมด ซึ่งถ้ามีการศึกษาครอบคลุมทั้งหมดจะทำให้มีการวางแผนเพื่อรองรับการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างถูกต้อง และการวิจัยนี้สามารถนำไปศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจของหัตถอุตสาหกรรมในพื้นที่ระดับจังหวัดหรือระดับภาคในพื้นที่อื่นๆ ได้ด้วยแต่ทั้งนี้ประเภทของหัตถอุตสาหกรรมอาจจะเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพพื้นที่และปัจจัยแวดล้อมของพื้นที่นั้นๆ

นอกจากการวิจัยผลกระทบทางเศรษฐกิจแล้ว สมควรที่จะมีการศึกษาผลกระทบทางสังคมด้วย เนื่องจากผลกระทบทางสังคมสามารถพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงของจำนวนคนงาน การเปลี่ยนแปลงจำนวนผู้อพยพเข้าออก การใช้บริการทางสังคม ระดับความทันสมัย และทัศนคติของครัวเรือนในชนบท เป็นต้น ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปสมควรที่จะมีการวิจัยผลกระทบทางสังคมด้วย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนและกำหนดแนวทางการพัฒนาต่อไป